

400 anys de franciscans

crònica

La Fraternitat Franciscana de la Bisbal celebra enguany el quatre-cents aniversari de la vinguda dels frares i de la fundació del convent de Sant Sebastià. Durant el que resta d'any i al començament del 1991, els franciscans organitzaran diferents actes religiosos i culturals a la capital del Baix Empordà: conferències, exposicions, concerts, festes per a la mainada, etc. amb la col.laboració d'algunes entitats de la ciutat. L'obertura d'aquestes celebracions va ser el dia 4 d'octubre, diada del sant fundador de l'orde, Francesc d'Assís, amb una missa concelebrada presidida pel bisbe de la diòcesi, Jaume Camprodon. Amb la commemoració, els frares franciscans de la Bisbal volen agrair als bisbalencs els quatre segles de bon acolliment i excel.lent convivència que, en general, els han atorgat.

El convent de la Bisbal va ser la primera casa que bastiren de cap i de nou els franciscans dits

recol.lectes. Els altres convents anteriors havien estat edificis reconver-tits. Així, doncs, el convent bisbalenc és recol.lecta de soca-rel.

L'edifici s'adapta a la «normativa» arquitectònica que tenien aquesta mena de convents, àdhuc en detalls que avui ens semblen insignificants com poden ser les dimensions de les finestres. L'estructura correspon a la dels antics monestirs; el claustre al bell mig, actuant de distribuïdor i al seu voltant les dependències principals: l'església, la biblioteca i el locutori, les cel.les, la cuina i el refectori.

Els recol.lectes volien practicar d'una forma estricta la Regla de Sant Francesc. Pertanyien a una de les grans branques en què es dividien els framenors franciscans, anomenada l'Observància. Els recol.lectes, sense deixar mai de formar part d'aquesta branca, tenien una tendència més austera, de més recolliment, de més pregària, meditació i silenci. No podien tenir propietats de cap mena ni col.lectivament, ni cobrar estipendis de misses, ni tocar els diners; anaven descalços i vestien amb una pobresa màxima. Els seus convents es construïren prop d'una població, però un xic separats per tal que es respectés el seu desig de solitud.

El convent de la Bisbal respon a les necessitats d'aquesta branca dels framenors. Les cases de la vila cinc-centista no arribaven tan a prop del cenobi com ara. L'alçada del puig on s'assenta aquesta casa religiosa li dóna una vista immillorable sobre la Bisbal i rodalia amb el teló de fons de les Gavarres i més enllà el Canigó, curull de neu a l'hivern.

Els franciscans actuals, reunits per a la festa d'aniversari

El paratge era ideal per propiciar el silenci i el recolliment, per fer enlairar l'esperit, enmig d'un entorn agrari, però també per donar una vida urbana al frare que es volia dedicar a la predicació i l'ensenyament. En definitiva per alternar la vida contemplativa amb l'apostolat actiu. D'altra banda els vilatans i pagesos tenien al davant els frares i llur sistema de vida, car el convent era sempre present en el seu paisatge quotidià. La campana convocant els frares al cor per a les oracions marcava també les hores de moltes famílies dels voltants.

Des que l'any 1580 «ajustats y congregats los Jurats ab los Conselles sobre de una carta feta ha enviada lo Senyor Bisbe ab dos frares del Orde de Sant Francesch los quals van descalsos los quals venen per a cercar habitatje per ells y dits conselles han determinat en posarlos a sant Sebastia per lo present ab voluntat dels pagesos ca dits frares porran estari en dita capella de sant Sebastia y en favorirlos en lo mes avant conforme se pora fer», el Consell municipal va fer-se seva la construcció del convent a la qual va destinar importants quantitats de diners. Es bastí al costat de l'antiga capella de Sant Sebastià i Sant Roc, de propietat municipal, on havia existit un «palau», possiblement tardo-romà, esmentat en documents alt-medievals.

Inicialment s'aplegaren 1.000 lliures: 400 van ser un donatiu del bisbe de Girona, Benedetto di Tocco, considerat el fundador del cenobi bisbalenc, 400 Consell de la vila i 200 per al Consell municipal dels pagesos del terme. L'església s'edificà gràcies a un

donatiu important del metge de la població, Rafel Martorell i està datada l'any 1590, any en què es considera acabat el convent tot i les ampliacions posteriors.

L'Ajuntament d'aleshores es va reservar la propietat de l'edifici i anava a càrrec seu el nomenament d'un «síndic apostòlic» que administrava els béns de la comunitat, ja que els frares no podien tenir propietats ni tocar els diners dels donatius que els feien. La família Ros-Ciurana va ostentar durant varies generacions la dignitat de «síndic apostòlic» del convent de sant Sebastià.

Al llarg d'aquests quatre-cents anys d'història ha estat contínua la relació dels frares amb la Bisbal. A les èpoques de grans predicacions un franciscà era sempre l'encarregat de fer-les a la parròquia o a les altres esglésies bisbalenques. A canvi, el Consell de la vila pagava el consum de carn i peix de la comunitat. El mestre de Gramàtica de la vila era un frare del convent subvencionat

sol·licitaven, almenys els de filosofia, teologia i sagrada escriptura.

Seguint aquesta tradició pedagògica, quan hi va tornar la comunitat l'any 1901 després de la llarga exclaustació d'ençà del 1835, es va organitzar una escola gratuïta per als nens de famílies amb dificultats econòmiques. L'edifici havia estat adquirit pels esposos bisbalencs Júlia de Ferrer-Noguer i Xavier de Ferrer i de Lloret i lliurat als franciscans perquè retornessin a la Bisbal.

El 1925 es traspassà el noviciat de la província seràfica que era en el convent de Vic al de la Bisbal on ha perdurat fins avui, només amb la interrupció dels tres anys de la Guerra Civil (1936-39).

El convent tal com el tenim avui és un edifici grandios. Va ser molt ampliat als segles XVII i XVIII per tal de donar cabuda a una nombrosa comunitat que no va passar mai dels quaranta frares a més dels clergues alumnes que hi practicaven estudis superiors.

també pel Consell municipal; aquests estudis aplegaven una mitjana de quaranta alumnes bisbalencs i de la comarca, per any i per curs. Els estudis de Gramàtica duraven tres anys i els nois hi aprenien, a més, aritmètica, geografia, poesia, retòrica i nocions de filosofia. En el convent es podien fer estudis superiors per part de clergues que ho

Cal remarcar, dels valors arquitectònics de l'edifici, l'església, molt austera com pertocava a una comunitat de framenors recol·lectes, un bonic claustre neoclàssic de dos pisos i un magnífic refectori d'estil gòtic tardà, que pertany a la primera fase de construcció del convent.

JORDI FRIGOLA